

Predmet: Aktivnosti lokalnih zajednica za zaustavljanje klimatskih promjena

Poštovani,

s obzirom da je u tijeku izrada plana rada Vaše jedinice lokalne samouprave za sljedeću godinu, smatramo da je važno skrenuti Vam pozornost na utjecaj hrane životinjskog podrijetla na okoliš i klimatske promijene te ukazati na nužnost zaustavljanja daljnje devastacije i stvaranje neodrživosti.

Proizvodnja mesnih i mliječnih proizvoda u svijetu emitira ~30% globalnih stakleničkih plinova, zauzima 40% kopnene površine Zemlje, uzrokuje onečišćenje hranjivih tvari koje duboko mijenja ekosustave i kakvoću vode i odgovorna je za 70% izvlačenja slatkovodnih voda (iz rijeka, rezervoara i podzemnih voda), između ostalih negativnih učinaka na okoliš (razorna deforestacija radi uzgoja hrane za stoku; metan koji stoka ispušta u atmosferu, a koji je mnogo razorniji staklenički plin od CO₂).

Prestanak ili barem smanjenje konzumiranja mesa i mlijeka bio bi alat od velikog značaja u borbi protiv klimatske krize, a sa sobom bi donio i mnoge druge pogodnosti, kao što je, na primjer, poboljšanje općeg zdravlja ljudiⁱ, a samim time i manji financijski teret. Bez obzira na to da li je netko vegan ili vegetarijanac ili konzumira proizvode životinjskog podrijetla, i bez obzira na stavove pojedinca, činjenica da bi prestanak ili drastično smanjenje uzgoja životinja i proizvodnje životinjskih proizvoda imao ogroman pozitivan utjecaj na ekološko stanje je neupitna.

U vodećim se gradovima i općinama Zapada već poduzimaju razne mjere. Za primjer bismo mogli navesti Francusku koja promovira *Lundi vert*, odnosno ohrabruje svoje građane da eliminiraju proizvode životinjskog podrijetla barem jednom tjedno.ⁱⁱ U Berlinu studentske menze gotovo uopće više ne nude mesna jela, odnosno jelovnik im je 68% veganski, 28% vegetarijanski i 2% baziran na ribi, s ponudom jedne mesne opcije četiri dana u tjednu.ⁱⁱⁱ

Kako ovo pismo ne bi stalo samo na izražavanju zabrinutosti, navest ćemo nekoliko konkretnih prijedloga koji bi pokrenuli promjenu na bolje. Isti ne iziskuju velika financijska ulaganja, te donose mnoge i razne pozitivne promjene na duge staze:

- u kantinama, vrtićima i školama Vaše lokalne samouprave valjalo bi značajno smanjiti ponudu jela od mesnih i mliječnih proizvoda, koja bi se mogla zamijeniti raznolikom ponudom jela od žitarica, grahorica, mahunarki, gljiva i pregršt ostalih opcija koje prehrana na bazi biljnih proizvoda nudi
- promoviranje bezmesnih dana, poput Francuskog '*Lundi vert*' ili pak zagrebačkog 'Zelenog ponedjeljka'^{iv}
- na natječajima za javnu nabavu preferirati proizvode biljnog podrijetla naspram onima životinjskog podrijetla
- omogućiti značajan popust za proizvođače koji na štandovima javnih prostora i tržnica Vaše jedinice lokalne samouprave prodaju proizvode isključivo biljnog podrijetla
- izraditi edukativne programe, producirati informativne materijale i reklamirati na javnim površinama o prednosti proizvodnje i konzumiranja proizvoda biljnog podrijetla

Promjene na bolje počinju od pojedinaca, a rješavanje srži problema ipak je posao onih na vlasti. Vjerujemo da je ovo zajednička borba, i za našu zemlju i za zdravlje naših građana. Stojimo Vam na raspolaganju sa našim iskustvom i voljom da pomognemo. Na raspolaganju smo za pomoć u ostvarenju svega navedenog.

Radujemo se Vašem odgovoru.

Srdačan pozdrav,
Mirna Ukrainčik

ⁱ <https://www.pnas.org/content/116/46/23357>

ⁱⁱ <https://ecobnb.com/blog/2019/02/lundi-vert-meatless-monday-france/#:~:text=Successfully%20adopted%20in%20more%20than,Monday%2C%20on%20a%20voluntary%20basis>

ⁱⁱⁱ <https://www.index.hr/vijesti/clanak/menze-u-berlinu-nude-vegetarijanski-i-veganski-meni-mesa-vise-gotovo-uopce-nema/2300827.aspx>

^{iv} <https://www.zeleni-ponedjeljak.com/index.php/hr/zeleni-ponedjeljak/o-zelenom-ponedjeljku>

Izvori:

University of Oxford, 'Multiple health and environmental impacts of foods', Michael A Clark, Marco Springmann, Jason Hill, David Tilman) <https://www.pnas.org/content/116/46/23357>

Cornell University, University of Oxford, Chinese Academy (The China Study <https://nutritionstudies.org/the-china-study/>)
'Position of the American Dietetic Association: Vegetarian Diets'

[https://jandonline.org/article/S0002-8223\(09\)00700-7/fulltext](https://jandonline.org/article/S0002-8223(09)00700-7/fulltext)

WWF [https://www.wwf.org.uk/sites/default/files/2018-03/Food in a warming world report.PDF](https://www.wwf.org.uk/sites/default/files/2018-03/Food%20in%20a%20warming%20world%20report.pdf)

<https://www.bbc.co.uk/news/science-environment-49238749>

EU Emissions Calculator <http://tool.european-calculator.eu/app/emissions/ghg-emissions/?levers=1j12112ffl11211mp2b111ffffpppppp11f411111e3211r211l21n221>